

Keksalarni zamon bilan integratsiyalashuvi

Zuftarova Zuxra

Guliston davlat universiteti 4-kurs

Ijtimoiy ish yo'nalishi talabasi

Shukurova Sevara

Guliston davlat universiteti "Ijtimoiy fanlar" kafedrası o'qituvchisi

Tagaymuratova Gulchehra

Guliston davlat universiteti "Ijtimoiy

fanlar" kafedrası o'qituvchisi

Annotasiya: Ushbu maqolada hozirgi kunda keksayib borayotgan zamonda Ko'pgina yuqori va o'rta daromadli mamlakatlarda aholisining qarishi har qachongidan ham tezroq o'sib bormoqda. Bunday holatda keksalarni zamonga integratsiyasini ko'rib chiqamiz.

Kalit so'zlar: Qarilik, integratsiya, global, parvarish, ehtiyojlar, ijtimoiy ko'mak, ijtimoiy inovatsiyalar, an'analar.

Abstract: In this article, in the current era of aging, in many high- and middle-income countries, the aging of the population is growing faster than ever. In this context, we will consider the integration of the elderly into the present.

Keywords: Aging, integration, global, care, needs, social support, social innovations, traditions.

Абстракт: В данной статье обсуждается современная эпоха старения. Во многих странах с высоким и средним уровнем дохода старение населения происходит быстрее, чем когда-либо прежде. В данном случае мы рассмотрим интеграцию пожилых людей в современный мир.

Ключевые слова: Старение, интеграция, глобальный, уход, потребности, социальная поддержка, социальные инновации, традиции.

Aholining qarishining yaxshi hujjatlashtirilgan oqibatlari, jumladan, ishchi kuchi tanqisligi, keksalar parvarishiga bo'lgan katta ehtiyojlar, shuningdek, sog'liqni saqlash va pensiyalarga prognoz qilinadigan uzoq muddatli moliyaviy xarajatlar - pirovardida siyosatchilardan qarigan jamiyatni mustahkam asosga o'rnatish uchun tarkibiy o'zgarishlarni amalga oshirishni talab qiladi.¹ O'nlab yillar davomida ko'plab ilg'or iqtisodlarda tizim barqarorligini oshirish uchun siyosiy javoblar ilgari surilgan bo'lsa-da, texnologik va ijtimoiy innovatsiyalar ayniqsa joriy siyosat nutqida ishlab chiqilgan. Aholining qarishi jamiyatning barcha jabhalariga ta'sir qilishi haqidagi konsensusga ko'ra, mamlakatlar o'zlarining siyosat ustuvorliklari va strategiyalarida farqlanadi; keksa aholini qo'llab-quvvatlash uchun barqaror siyosat tuzilmasiga ega bo'lish, shunga qaramay, har bir mamlakatning o'ziga xos konteksti va siyosatni ishlab chiqish an'analari bilan uzviy bog'liqdir.²

Qo'shma Shtatlarda qaror qabul qiluvchilar qarigan jamiyat uchun juda ko'p maxsus muammolarga duch kelishmoqda. Mamlakatning to'lov qobiliyatini ta'minlash uchun ijtimoiy sug'urta tizimini isloh qilishga urinishlar yoki takliflar 1990-yillarning oxiriga borib taqaladi. Ushbu takliflar orasida Bush ma'muriyati davrida 2005 yilda keksa yoshdagi pensiya dasturini qisman xususiylashtirish bo'yicha katta tashabbus, 2010 yilda uzoq

¹ <https://gjia.georgetown.edu/2021/07/08/reorienting-policies-for-aging-societies-policies-of-integrating-healthcare-and-elderly-care-in-the-us-and-china/>

² Jorjtaun xalqaro aloqalar jurnali ICC 301 · 37 va O ko'chalari NW Vashington, DC 20057

muddatli ijtimoiy sug'urta dasturini yaratish va 2015 yilda joriy etilgan ish haqi soliqlarini oshirish kiradi, ammo bu harakatlar hali ham muhim natijalarga olib kelmagan. Shuni e'tiborga loyiqlik, sog'liqni saqlash tizimida innovatsion o'zgarishlar muvaffaqiyatli amalga oshirildi. Amerikaning keksalar uchun sog'liqni saqlash tizimi - Medicare, Medicaid va xususiy sug'urta - asosan xizmat ko'rsatuvchi provayderlarga xizmat ko'rsatish hajmi va narxidan kelib chiqqan holda, shuningdek, uzoq muddatli xizmatlar va surunkali kasalliklarga chalingan odamlarni qo'llab-quvvatlash uchun pullik to'lov tizimidan foydalangan. Surunkali kasalliklarga chalingan keksalarning katta qismini va qondirilmagan sog'liqni saqlash va ijtimoiy ehtiyojlarini hisobga olgan holda, mamlakatning tarqoq sog'liqni saqlash tuzilmasini isloh qilish va qariyalarning ehtiyojlarini yaxshiroq qondirish uchun yordamni birlashtirishga ko'maklashishga qaratilgan siyosat choralari qabul qilindi. Bunday siyosat islohotlarining muhim tarkibiy qismi to'lov va moliyalashtirish usullari bilan bir qatorda xizmatlar bo'yicha hamkorlikni boshqarish uchun mas'ul bo'lgan muvofiqlashtiruvchi mexanizmni yaratish, shu tariqa odamlar va jamiyat sog'liqni saqlash xizmatlari va keksalar parvarishi uchun qanday to'lashi uchun an'anaviy moliyalashtirish mexanizmini o'zgartirishdan iborat. Ushbu islohotlar, shuningdek, parvarishlash muassasalariga nisbatan o'zgargan ko'rinishni aks ettiradi, ko'proq xizmatlarni institutsional sharoitlardan tashqariga va odamlar qarigan jamoalarga ko'chiradi.

Federal darajada, 2010 yildagi Bemorlarni himoya qilish va arzon parvarishlash to'g'risidagi qonun (ACA) xizmat ko'rsatishning integratsiyalashgan modellari uchun asos yaratdi. ACA keksa amerikaliklarga muvofiqlashtirilgan parvarish va surunkali kasalliklarni boshqarish bilan ta'minlash uchun mas'uliyatli tibbiy muassasalar uchun Medicare umumiy jamg'arma dasturini yaratdi. Bundan tashqari, ACA sog'liqni saqlash xizmatlarini muvofiqlashtirish va integratsiya qilish uchun sog'liqni saqlash provayderlari konsorsiumlarini qo'llab-quvvatlash uchun Jamiyatga asoslangan hamkorlikdagi parvarishlash tarmog'i dasturini yaratishni rag'batlantirdi. ACA qabul qilinganidan beri

shtatlar Medicaid imtiyozlaridan keng qamrovli profilaktik sog'liqni saqlash, uzoq muddatli parvarish va uyda parvarishlash xizmatlarini o'z ichiga olishi uchun foydalanishlari mumkin. Muhim o'zgarishlardan biri bu uy va jamiyatga asoslangan xizmatlar, 2015 yilda mustaqil hayotni qo'llab-quvvatlash va xarajatlarni tejash maqsadida rasmiylashtirilgan Medicaid davlat variantidir, bu Medicaid benefitsiarlariga an'anaviy qariyalarni parvarish qilish muassasalarida emas, balki o'z uylarida yoki jamiyatlarida uzluksiz va yaxlit sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlarni olish imkonini beradi. Davlatlar ushbu mashqdan o'tib, moliyalashtirish mexanizmlarini institutsional parvarishdan uy va jamoat parvarishiga o'tkazmoqda; ushbu maqola yozilishidan boshlab, yigirma bir shtatning o'tish rejalari federal hukumat tomonidan yakuniy ma'qullangan.³ Ta'kidlanishicha, raqamli salomatlik Qo'shma Shtatlarda sifatli va integratsiyalashgan parvarish va xizmatlarni osonlashtirish uchun tobora muhim rol o'ynaydi. Sektorlar bo'ylab yordam ko'rsatishni muvofiqlashtirish va surunkali kasalliklarni birgalikda boshqarishni yaxshilash uchun sog'liqni saqlash axborot texnologiyalaridan foydalangan holda innovatsiyalar uchun qo'shimcha davlat mablag'lari ajratiladi, masalan, klinik qarorlarni qo'llab-quvvatlash (CDS), sog'liqni saqlash ma'lumotlari almashinuvi (HIE), bemorga yo'naltirilgan ilovalar va telesalomatlik ilovalari.

Xitoyda tez qarish jarayoni mehnat ta'minoti, ijtimoiy ta'minot jamg'armalari va qariyalarni parvarish qilish bo'yicha ijtimoiy-iqtisodiy bosimlarni keltirib chiqardi; qarigan jamiyat uchun siyosatning yuqori darajadagi dizayni 2013 yilda boshlangan bo'lib, keksa aholi bilan kurashish va ularga tayyor bo'lishda faol bo'lishga qaratilgan. 2013-yildan boshlab bir qator siyosat va siyosatga o'zgartirishlar kiritildi, jumladan, 2013-yilda "Keksa yoshdagi xizmat ko'rsatish sohasini jadallashtirish bo'yicha Davlat Kengashining fikr-mulohazalari" oilaga asoslangan, jamiyat tomonidan to'ldirilgan va muassasalar tomonidan qo'llab-quvvatlangan keksalarga xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish; 2016 yilda bitta

³ Jorjtaun xalqaro aloqalar jurnali Qatar Jorjtaun universiteti Qatar, Education City – Qatar Foundation Doha, Qatar. gjia@georgetown.edu

bola siyosatini bekor qilish va uni universal ikki bola siyosatiga almashtirish; va hukumatning 2021 yilda majburiy pensiya yoshini asta-sekin oshirib borishi haqida e'lon qilgani, aholi noroziligini kuchaytirganiga qaramay. Qo'shma Shtatlarga o'xshab, Xitoyda salomatlik va qariyalarni parvarish qilish sohasida muhim innovatsion amaliyot paydo bo'ldi. Keksalarni parvarish qilish va tibbiy xizmatlarni integratsiyalash strategiyasi 2013 yilgi milliy siyosatga kiritilgan. Biroq, dastlabki yillarda taraqqiyot ancha sekin bo'ldi, bu asosan resurslarning etishmasligi va tuzilmaviy tartibga solishning yomonligi tufayli. An'anaga ko'ra, sog'liqni saqlash va qariyalarni parvarish qilish alohida tizimlar bo'lib, Xitoyda ikki xil boshqaruv va tartibga solish to'plamiga bo'ysunadi; integratsiya g'oyasining o'zi tarkibiy to'siqlarga duch keldi. Bundan tashqari, integratsiyalashgan xizmatlarni moliyalashtirish eng yaxshi holatda etarli emas va eng yomoni mavjud emas edi. O'sha paytda Xitoyning tibbiy sug'urta sxemalari keksa fuqarolarning tibbiy xizmatlari uchun turli xil qamrovlarni taklif qilgan, ammo kamdan-kam hollarda qariyalar uylarida yoki boshqa qariyalarni parvarish qilish muassasalarida uzoq muddatli parvarish va tibbiy xizmatlar bilan bog'liq xizmatlarni qamrab olgan.⁴

2013 yildan beri turli markaziy davlat idoralari tomonidan keksalar parvarishi muassasalarida tibbiy tibbiy xizmatlarni taklif qilishni rag'batlantirish, integratsiyalashgan tibbiy xizmat ko'rsatuvchi provayderlar uchun ro'yxatdan o'tishni tartibga solish, uzoq muddatli yordam ko'rsatish uchun kengaytirilgan imkoniyatlarga ega bo'lgan sog'liqni saqlash klinikalarini tashkil etish, sog'liqni saqlash ma'lumotlari va ma'lumotlaridan umumiy foydalanishni rag'batlantirish, texnologiya va telesalomatlikni jadallashtirish bo'yicha o'ndan ortiq siyosatlar chiqarildi. 2016 yildan beri bir qator mahalliy hukumatlar qariyalar uchun teng huquqli foydalanishni yaxshilash va keksa xitoy fuqarolari va ularning oilalari boshdan kechirayotgan moliyaviy yukni kamaytirish uchun tegishli keksa yoshdagi odamlarni moliyalashtirishni ta'minlab, uzoq muddatli parvarishlashni

⁴ <https://gjia.georgetown.edu/>

moliyalashtirish islohotlarini boshladilar . 2019-yilda markaziy hukumat aholining qarishiga faol javob berish bo'yicha Milliy o'rta va uzoq muddatli rejani e'lon qildi , u beshta milliy strategiyani, jumladan, keksalarga yordam ko'rsatish va raqamli sog'liqni saqlashga yordam berish uchun ijtimoiy xizmatlar ko'rsatishda innovatsiyalar va texnologik rivojlanishni rag'batlantirish bo'yicha alohida bo'limni o'z ichiga oladi.⁵

Sog'liqni saqlashni qariyalarni parvarish qilish xizmatlari bilan birlashtirish g'oyasi na amerikalik, na xitoylik yangilik emas; ko'pgina mamlakatlar va Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti ushbu tizimni sog'liqni saqlash va qarigan jamiyatlar uchun g'amxo'rlikning o'sib borayotgan ehtiyojlariga munosib yechim sifatida qaraydi. “Hamkorlik”, “muvofiglashtirilgan”, “shaffof”, “vakolatli”, “keng qamrovli”, “birgalikda ishlab chiqarilgan” va “umumiy javobgarlik va javobgarlik” kabi integratsiyalashgan parvarishning o'rnatilgan qadriyatlari ushbu integratsiyalashgan tizim keksa yoshdagi odamlarni qo'llab-quvvatlash va ularning farovonligini oshirish salohiyatiga ega ekanligiga ishonchni ta'kidlaydi. Shu bilan birga, ijtimoiy va iqtisodiy jihatdan tejamkor. Qo'shma Shtatlarda integratsiyalashgan sog'liqni saqlash siyosati o'zgargan siyosat yo'nalishini aks ettiradi, muayyan kasalliklarni davolash uchun mo'ljallangan tizimdan xizmatlar hajmini mukofotlaydigan tizimga o'tadi; yangi siyosat xarajatlarni tejash va parvarish sifatiga ustuvor ahamiyat beradi, ammo shunga qaramay, moliyalashtirishning an'anaviy mexanizmlarini o'zgartirish orqali. Xitoyda sog'liqni saqlashni integratsiyalash siyosati yuqori darajada amalga oshiriladi va juda keng qamrovli bo'lib, tibbiy xizmat ko'rsatishni markazsizlashtirish, keksalar parvarishiga xususiy investitsiyalarni jalb qilish va davlat shifoxonalari, xususiy keksalar parvarishi muassasalari va jamoat ijtimoiy yordam agentliklari o'rtasida hamkorlikni rivojlantirishga qaratilgan. Ta'kidlanishicha, Amerika Qo'shma Shtatlarida ham, Xitoyda ham siyosat islohotlari sog'liqni saqlash va qariyalarni parvarish qilish dasturlarini bosqichma-bosqich ijtimoiylashtirish yoki qariyalarga davlat

⁵ <https://gjia.georgetown.edu/2021/07/08/reorienting-policies-for-aging-societies-policies-of-integrating-healthcare-and-elderly-care-in-the-us-and-china/>

pul o'tkazmalarini sezilarli darajada oshirish niyatida emas; har ikki mamlakatda keksa yoshdagi odamlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash ko'plab Evropa farovonlik davlatlariga nisbatan mo'tadil bo'lib kelgan va hali ham shunday.

Keksa yoshdagi odamlarning intensiv tibbiy, ijtimoiy va xulq-atvor ehtiyojlariga samarali javob berish uchun sog'liqni saqlash va qariyalarga g'amxo'rlik qilishning integratsiyalashgan tizimi barcha vositalarga asoslangan va ma'lumotlar fanlari va texnologik innovatsiyalarga bog'liq. Mavjud raqamli sog'liqni saqlash imkoniyatlari integratsiyalashgan yordamni amalga oshirishni tezlashtirish potentsialini namoyish etadi va robototexnika va katta ma'lumotlar sog'liqni saqlashni boshqarish va qariyalarni parvarish qilishni qo'llab-quvvatlash uchun jamoalarda va uyda tobora ko'proq foydalanilmoqda. Masalan, o'rnatilgan masofaviy monitoring tizimlari va qariyalarning fiziologik ma'lumotlarini elektron tarzda uzatishga ega aqlli uylar, shuningdek, yaqinda ishlab chiqilgan va qurilgan raqamlashtirilgan jamoat markazlari shaxsiylashtirilgan parvarishlash uchun katta ma'lumotlarni tahlil qilish imkonini beradi, kasalliklarni boshqarish va parvarish qilishni muvofiqlashtirish qobiliyatini oshiradi. Ko'pgina raqamli sog'liqni saqlash va qariyalarni parvarish qilish vositalari prototip bosqichidan o'tib ketgan bo'lsa-da, parvarishlash jarayonlarini ishonchli qo'llab-quvvatlash uchun ularni keng tarqalgan va foydalanuvchilarga qulay qilish uchun, ushbu texnologiyalarning barchasini tushunish va o'zlashtirish o'rtasidagi tafovutni to'liq ta'kidlash kerak. Raqamli sog'liqni saqlash va texnologiyalardan foydalanishda qishloq va shahar va mintaqalararo nomutanosiblik Qo'shma Shtatlar va Xitoyda yaxshi hujjatlashtirilgan. Shunday qilib, siyosat va tuzilmaviy to'siqlarni hal qilish uchun nima ishlashi haqida dalillarni jamlash kerak. Texnologik innovatsiyalar qarigan jamiyatlarning dunyoqarashini tubdan o'zgartiradi. Sog'lom va samarali global qarish jamiyati uchun ijtimoiy va iqtisodiy siyosatni qayta yo'naltirish bo'yicha jamoaviy qarashlarni shakllantirish juda muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Doktor Qingven Xu NYU Silver School of Social Work professori va NYU Shanxaydagi MSW dasturi koordinatori.
2. Mitnitski, AB, Mogilner, AJ & Rockwood, K. Qarishning proksi o'lchovi sifatida tanqislikning to'planishi. Sci. 1- jahon , 323–336 (2001).
3. Searle, SD, Mitnitski, AB, Gahbauer, EA, Gill, TM & Rockwood, K. Zaiflik indeksini yaratish uchun standart protsedura. BMC Geriatr. 8 (1), 24 (2008).
4. Gavrilov, LA va Gavrilova, NS Inson umrining biologiyasi: miqdoriy yondashuv (Harwood Academic Publishers, London, 1991).